

Ministry of Finance
Republic of Latvia

Revidentu pārbaudes un biežākie novērojumi

Nata Lasmane
Revīzijas iestādes vadītāja
Finanšu ministrija

2025. gada 16. aprīlī

Ministry of Finance
Republic of Latvia

ES svarīgākās amatpersonas

Eiropas Parlaments – tautas balss
Priekšsēdētāja **Roberta Metsola**
(2024. gada jūlijs – 2027. gada janvāris)

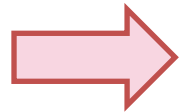
Eiropadome – dalībvalstu balss
Priekšsēdētājs **Antoniū Košta**
(2024. gada decembris – 2026. gada
maijs)

Eiropas Komisija – izpildvara
Priekšsēdētāja **Urzula fon der Leiena**
(2024. gada decembris – 2029. gada
novembris)

Kas pārbauda ES finansētos projektus

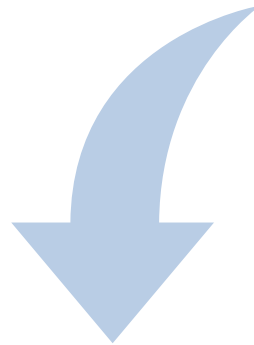
Eiropas Revīzijas palāta	<ul style="list-style-type: none">• Lai dotu pārliecību Parlamentam par EK darbu
Eiropas Komisija	<ul style="list-style-type: none">• Ka ES ietvaros ir nodrošināta godīga konkurence un vienlīdzīgas iespējas...
Mēs, Revīzijas iestāde	<ul style="list-style-type: none">• Palīdzam EK uzticēties nacionālajām sistēmām
CFLA, LAD, citi	<ul style="list-style-type: none">• Pieņem lēmumu, vai iepirkums ir likumīgs un līgumu var finansēt no ESF
Valsts kontrole	<ul style="list-style-type: none">• Ziņo Saeimai par lietderību, labu finanšu pārvaldību
IUB	<ul style="list-style-type: none">• <i>Ex-ante</i> iepirkumu pārbaudes - konsultatīvi
KNAB	<ul style="list-style-type: none">• Seko, vai ir amatpersonu interešu konflikts
Citi...	<ul style="list-style-type: none">• ... , piemēram, NVO (<i>transparency international</i>) uzraudzība

Ministry of Finance
Republic of Latvia

EK un ERP auditi 2014 – 2020 (2025) plānošanas periodā

Audita tēma

Būtiskākie konstatējumi

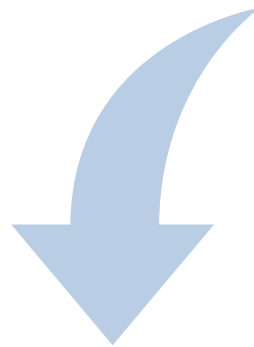
	Audita tēma	Būtiskākie konstatējumi
2019	ERP: Izdevumu atbilstība un likumība	Sadalītais iepirkums – finanšu korekcija
2020	ERP: Izdevumu atbilstība un likumība	Valsts atbalsta pārkāpums – finanšu korekcija 600 TEUR
2019	ERP: Revīzijas iestāžu darba caurskatīšana	Apmācību sadalītais iepirkums – finanšu korekcija
2021	EK: Kompetenču centri	Projektu atlase ārpus VKS, interešu konflikts atlases procesā, finanšu korekcija 6 milj. EUR
2020	EK: Iepirkumu sistēma	Pārmērīgas prasības, kas rada administratīvo slogu Pamatojuma trūkums līguma (iepirkuma) nesadalīšanai daļās Ar līguma priekšmeta izpildi nesaistītu vērtēšanas kritēriju lietošana
2023	EK: Valsts atbalsta sistēma	Trūkumi revīzijas liecībās, pasākuma līmenī definējot noteikumus, kas saistīti ar valsts atbalstu trūkumi revīzijas liecībās attiecībā veiktajām pārbaudēm, t.sk. uz pētniecības un attīstības projektu pārbaudēm
2024	EK: perioda slēgšana	Ierobežotas atlases projektu atbilstība: projekts, kas tikai daļēji atbilst specifiskā atbalsta mērķim, iestāžu pamatdarbības izmaksu segšana
Ik gadu	Revīzijas iestādes gada ziņojumi	IS funkcionalitāte, atlasīto projektu apjoms, revidentu darba apjoma palielinājums
2022 2023	ERP IDF Izdevumu atbilstība un likumība	Projektā iesaistīto atlīdzība (virsstundu apmaksa, kritēriji piemaksu apjoma noteikšanai); Pareiza finanšu pārvaldība saistībā ar PVN interpretāciju; Sniegto pakalpojumu (IT) izsekojamība rēķinos/p-n aktos (apmaksa pārbaudāma un izsekojama ar paveiktajiem darbiem)
Ik gadu	Atvērto fondu sistēmas uzticamība un informācijas izsekojamība	Pietrūkst «tonis no augšas» + otrs ziņojums vēl ir procesā

Ministry of Finance
Republic of Latvia

Revīzijas iestādes darba pieeja

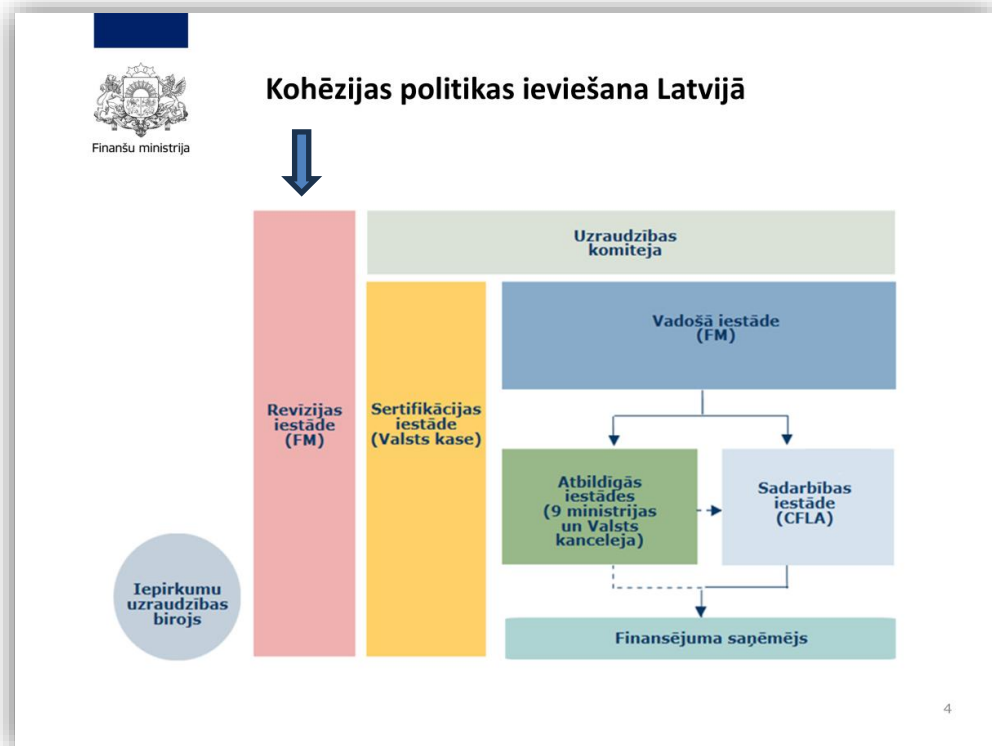

Revīziju loma

Revīzijas iestādes galvenais uzdevums ir:

Sniegt neatkarīgu un objektīvu atzinumu par vadības un **kontroles sistēmas** darbības efektivitāti un deklarēto **izdevumu likumību un pareizību** Eiropas Komisijai un Donorvalstīm

Revīziju apjoms

Fondi un finanšu instrumenti,
ar kuriem strādājam:

ESF

ESF+

KF

AF

PMIF

RPVP

NOR/EEZ

Šveices

IDF

SKF

SKF

Novērtē procesu

Vērtējumu
apstiprina ar
projektu revīzijām

Apkopo rezultātus
pa visu gadu un
aprēķina statistisko
klūdu

Sagatavo atzinumu
par pieprasīto
summu

EK izvērtē RI
veikto darbu un
lemj par
pieprasītās naudas
ieskaiti LV budžetā.

Ministry of Finance
Republic of Latvia

Viedokļu saskaņošana ar EK

Vai var paļauties uz LV Revīzijas iestādi un neveikt pārbaudes pašiem – **neatkarība & profesionalitāte**

Vai Latvijas iestādes ir **izveidojušas pietiekami drošu sistēmu**, kas ļauj RI veikt pārbaudes izlases veidā – sistēmas efektivitātes novērtējums

Vai RI ir atlasījusi **pietiekami daudz** projektu, lai varētu izdarīt visaptverošus secinājumus

Vai projektu pārbaudes ir **pietiekami labi aprakstītas**, lai COM arī varētu izdarīt tos pašus secinājumus

Vai gada darba kopsavilkuma **secinājums balstīts** uz matemātiskiem aprēķiniem un profesionāliem spriedumiem

Ja LV RI un COM kopējais **secinājums sakrīt**, Latvijai tiek apstiprināta pieprasītā summa par iepriekšējo gadu

Kas Eiropas
Komisiju interesē
mūsu ziņojumos?

Ministry of Finance
Republic of Latvia

Viedokļu saskaņošana ar Eiropas Komisiju

Ja LV RI un EK
viedokļi atšķiras:

Diskusijas ekspertu līmenī

Sanāksmes vadības līmenī

Vienošanās par tālāko rīcību, piemēram, papildus revīzijām

Ja nevienojas – finansējuma apturēšana vai pat samazināšana

Ministry of Finance
Republic of Latvia

Viedokļu saskaņošana ar EK

Ko mēs darām, lai profesionālās diskusijas būtu pēc iespējas vienkāršākas, īsākas, mazāk

Piedalāties Regulu un Vadlīniju izstrādē – darba grupas, komentāri, personīgās tikšanās, zvani, sarakste, atbalsta grupu veidošana ar citām valstīm u.tml.

Labs neformāls kontakts ar EK auditoriem un citu DV kolēģiem.

Visus radikālos pārveidojumus un arī kārtējos plānos saskaņojam savlaicīgi un rakstiski.

Absolūta pārlicība par savu lēmumu : juridisks pamatojums + rakstiski visi apsvērumi.

Nešaubīgi apliecinājumi kvalifikācijai : profesionālie sertifikāti, pieredze, ārējie novērtējumi.

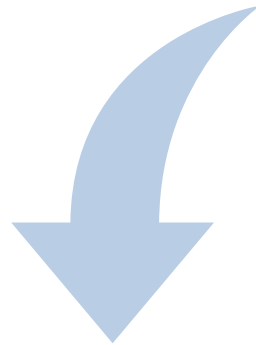
Perfekts darba izpildījums!

Ministry of Finance
Republic of Latvia

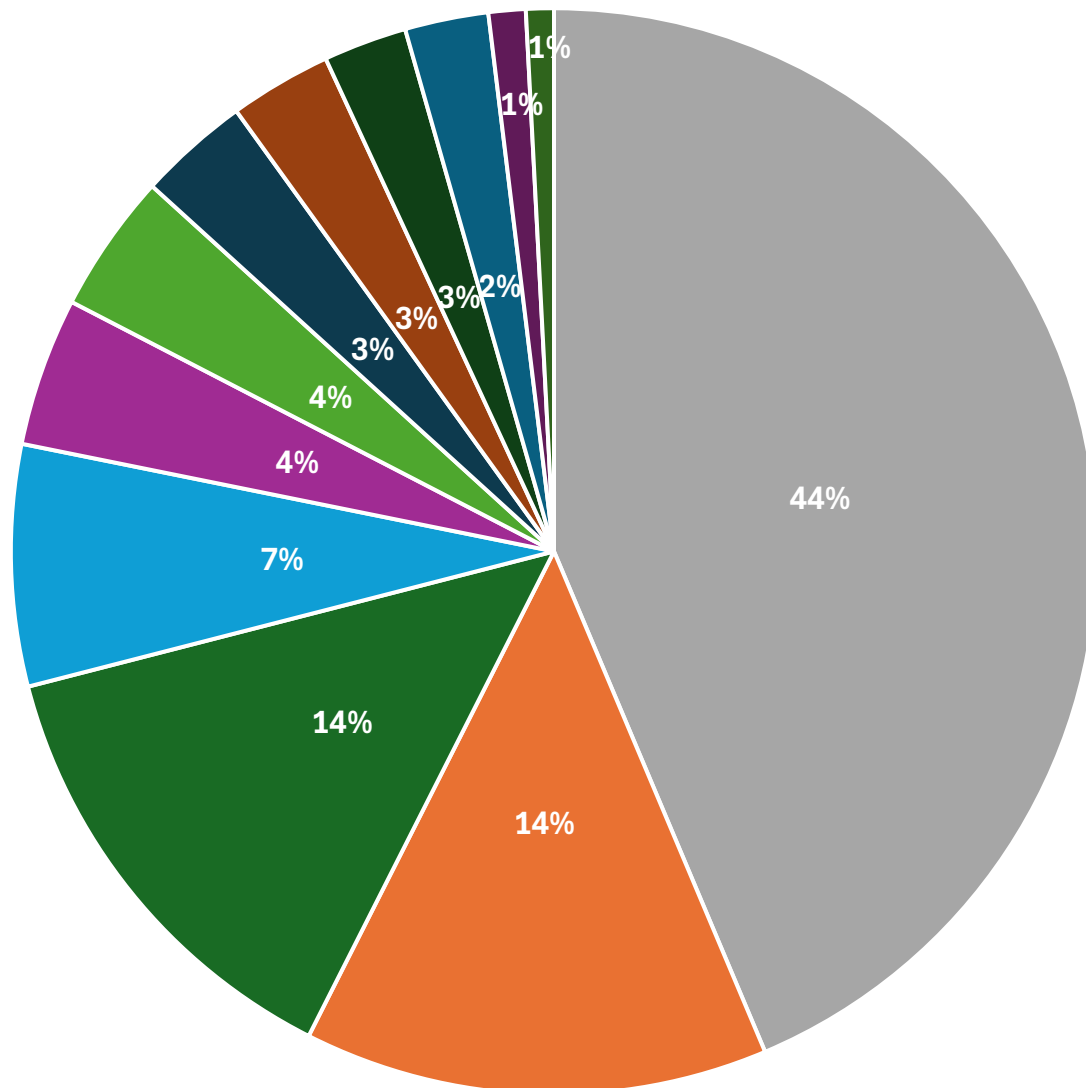
Mūsu novērojumi

Ministry of Finance
Republic of Latvia

Jomas, kurās visvairāk RI konstatējusi kļūdas 2014-2020

- Pārkāpumi izdevumu attiecināmības jomā
- Valsts atbalsta uzraudzības / piešķiršanas prasību neievērošana
- Pārkāpumi publisko iepirkumu jomā
- Iztrūkstoša / nepilnīga pamatojošā dokumentācija
- Pārkāpumi publicitātes jomā
- Grāmatvedības un aprēķinu kļūdas projekta līmenī
- Defekti veiktajos būvdarbos
- Neprecīzi iznākuma rādītāji
- Pārkāpumi vienkāršoto izmaksu metodikās un to piemērošanā
- Pārkāpumi finanšu instrumentu ieguldījumos
- Dubulta finansēšana
- Aizdomas par krāpšanu, interešu konfliktu

Avots: RI uzkrātā informācija

Ministry of Finance
Republic of Latvia

Mūsu TOP5 darba prioritātes

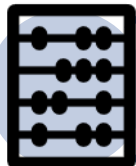
Izslēgšanas noteikumi apakšniekiem: Spēkā jauni noteikumi. Visiem apakšuzņēmējiem ar līguma summu >10 000 EUR jāpārbauda izslēgšanas noteikumi

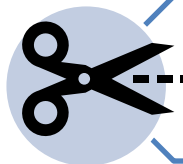
Ekspertu nomaļa līguma laikā: Tiek izvirzītas nepamatoti augstas prasības ekspertiem, kuras līguma laikā netiek kontrolētas, līdz ar to netiek arī ievērotas.

Pārspīlētas prasības bez pamatojuma: tiek dublētas prasības, kuras jau diktē būvniecības normatīvi vai citi profesionālie standarti (likumi), kas nevajadzīgi sadārdzina projektu un sarežģi iepirkumu vērtēšanu

Netiešās izmaksas: Līdz ar vienkāršoto izmaksu ieviešanu ir svarīgi precīzi nošķirt, kādas izmaksas tiks uzskatītas kā daļa no vienkāršotām un kuras tiks deklarētas atbilstoši rēķiniem/algu sarakstiem.

Sadalītie iepirkumi: Aizvien ir aktualitāte. Kā iepirkumus pareizi saplānot: lai nav par sarežģītu un lai nav sadalīti? Kā «neiekrist galējībās»?

Ministry of Finance
Republic of Latvia

Kādēļ publiskajiem iepirkumiem ES tiek pievērsta tik liela uzmanība?

Iepirkuma procedūra kā viens no rīkiem ES pamatvērtību uzturēšanai:

Godīga konkurence

Vienlīdzīgas iespējas visiem būt par piegādātāju ES finansētos projektos

Labāko (efektīvāko) piedāvājumu izvēle

Droša finanšu pārvaldība

Likumība

Ministry of Finance
Republic of Latvia

Pazīmes, kas norāda uz paaugstinātu risku

Publiskie iepirkumi

Nepamatoti augstas prasības, kas ierobežo tirgu un sadārdzina cenu

Ar katru projektu prasības pieaug, bet pakalpojuma kvalitāte nemainās

Mākslīga iepirkumu sadalīšana, lai apietu publiskošanu un arī procedūru

Neatbilstoša iesniegto piedāvājumu vērtēšana, lai «uzvarētu vēlamais»

Ierobežojumi ārvalstniekiem, jo ar tiem grūti vienoties

Būtiski līguma grozījumi par labu iepirkuma uzvarētājam – tiek apsolīts papildus avanss, samazinātas prasības, pagarināts termiņš, palielināta cena – būtu bijis cits uzvarētājs

Nav pamatojuma paredzētajai cenai – vai tā nav paaugstināta?

Viens piedāvājums – risks!!!

Interešu konflikts

PIL 25. panta (1) «Iepirkuma procedūras **dokumentu sagatavotājs** (pasūtītāja amatpersona vai darbinieks), iepirkuma **komisijas locekļi**, iepirkuma **komisijas sekretārs** un **eksperti** nedrīkst pārstāvēt kandidāta vai pretendenta intereses, tostarp tiem nedrīkst būt tieša vai netieša finansiāla, ekonomiska vai cita veida personiska ieinteresētība, kas var ietekmēt personas objektivitāti un neatkarību attiecībā uz konkrēto iepirkumu, kā arī tie nedrīkst būt saistīti ar kandidātu vai pretendentu.»

Tehniskās dokumentācijas sagatavotājs iepriekš strādājis pie iepirkuma uzvarētāja un to ir slēpis; rīkojies piegādātāja interesēs

Iepirkuma komisijas sastāvā (vai tehniskais eksperts) ir kāds, kas strādā kādā no konkursa dalībnieku uzņēmumiem un tas tiek slēpts; rīkojas piegādātāja interesēs

Radniecība starp komisijas locekļiem un piedāvājuma iesniedzējiem, kas tiek slēpta; vienojas un rīkojas privātajās interesēs

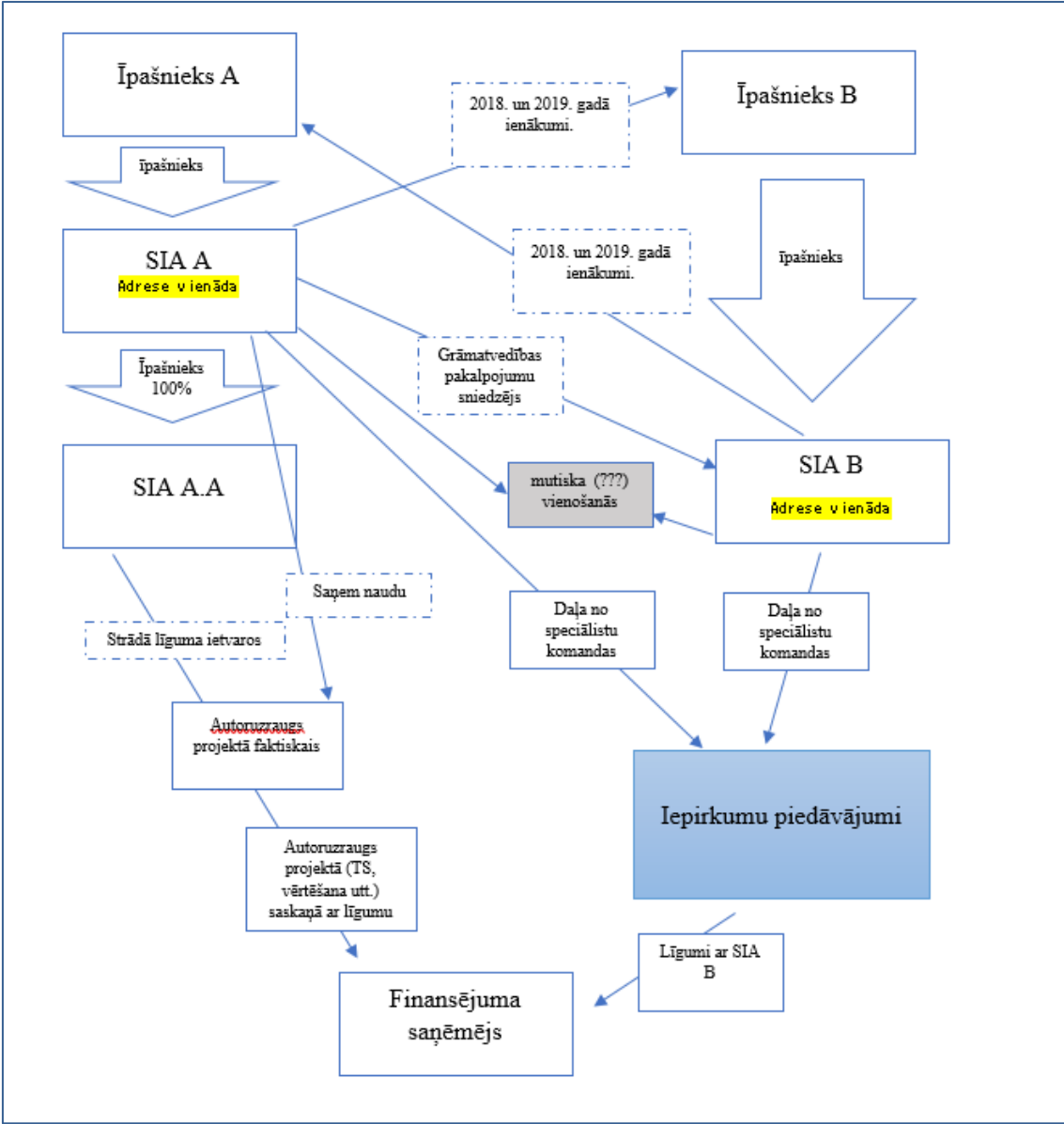
Pieaicinātajam ekspertam pieder konkursa dalībnieku uzņēmums, tas tiek slēpts un viņš rīkojas savās interesēs

Tehniskās dokumentācijas sagatavotājam nav izvērtēti neatkarības jautājumi un viņš var nopludināt informāciju vai darboties personiskās interesēs

Abpusēja ieinteresētība: pasūtītājs nāk pretī piegādātājam; piegādātājs «atrod iespēju» kaut kā šo atlīdzināt

Piemērs: Interesešu konflikts

Līguma izpilde

PIL 61. pants (2)

«Iepirkuma līguma vai vispārīgās vienošanās **grozījumi ir būtiski** jebkurā no šādiem gadījumiem:

- 1) grozītie iepirkuma līguma vai vispārīgās vienošanās noteikumi, ja tie būtu bijuši paredzēti iepirkuma procedūras dokumentos, **pieļautu atšķirīgu piedāvājumu iesniegšanu** vai **citū kandidātu vai pretendentu dalību** vai **izvēli** iepirkuma procedūrā;
- 2) **ekonomiskais līdzsvars** (piemēram, risku sadalījums un tos kompensējošie līdzekļi), ko paredz iepirkuma līgums vai vispārīgā vienošanās, tiek mainīts iepirkuma procedūrā izraudzītā pretendenta interesēs;
- 3) iepirkuma līguma priekšmetā **ietver piegādes, pakalpojumus vai būvdarbus, ko neparedz** sākotnēji noslēgtais iepirkuma **līgums** vai vispārīgā vienošanās;
- 4) iepirkuma procedūrā **izraudzīto pretendentu** (līgumslēdzēju pusi) **aizstāj ar citu piegādātāju.**»

Līguma izmaiņas, kas varēja mainīt konkursa rezultātu

Maksāšanas kārtības nosacījumu maiņa

Jaunas piegādātāju priekšrocības, kas varēja paplašināt piedāvājumu loku un samazināt cenu

Papilddarbi, kurus varēja paredzēt, bet bija vēlme, lai mazāk pretendentu piesakās

Ekspertu maiņa bez kvalifikācijas izvērtēšanas, kas nozīmē, ka sākotnēji tik augstas prasības bija tikai, lai uzvarētu viens uzņēmums

Citi jauni apstākļi, kas netiek izvērtēti – paviršība jeb tīši?

Projekta mērķis – paviršība / nezināšana / jeb tomēr tiša nelikumība?

Jau sākumā īsti nebija skaidrs, ko grib sasniegt

Naudas iztērēšana nevar būt sekmīga projekta mērķis

Noteikts rezultāta rādītājs, ko nevar izmērīt

Rezultāta mērījums neraksturo patieso projekta mērķi

Noziņotie projekta rezultāti neatbilst uz vietas esošai grāmatvedības uzskaitēi

Dažādos informācijas avotos norādīti atšķirīgi projekta rezultāti

Ministry of Finance
Republic of Latvia

Būvniecība

Pasūtītājs/būvuzraugs/autoruzraugs pietiekami neuzrauga būvdarbu norisi – **paviršība**
jeb nolūks?

Trūkst likumā prasītā izpilddokumentācija, nevar izsekot segtajiem darbiem – **paviršība**
jeb nolūks?

Defekti drīz pēc būvdarbu pabeigšanas – **ietaupīts uz materiāliem un darbu kvalitāti**
Faktiski paveiktais neatbilst tehniskajam projektam – **bija paredzēta rezerve, kura**
«pazudusi»

Darbu pieņemšana notikusi formāli – **paviršība, jeb nolūks?**

Izmantotie materiāli ir sliktākas kvalitātes kā sākotnēji piedāvātie (paredzētie), taču
cena nav mainījusies – **kur palika «labie» materiāli?**

Ministry of Finance
Republic of Latvia

Apmācības

Nav notikušas – krāpšana

Dalībnieki neatbilst mērķa grupai

Nav pietiekamas liecības par notikšanu,
atbilstību, u.tml.

Pārāk nepārskatāma dokumentācija

Tēma nav pieprasīta, netiek izmantotas
iespējas pieprasītām mācībām vai citiem
sociāliem pasākumiem

Darba samaksa

Nav attiecināma uz projektu – no projekta apmaksā darbu, ko **jāmaksā no pašu budžeta**

Nav izsekojams, īpaši, ja vairāki projekti – iespējams naudu saņēma arī tie, kas **nemaz nestrādāja projektā vai saņēma dubultā**

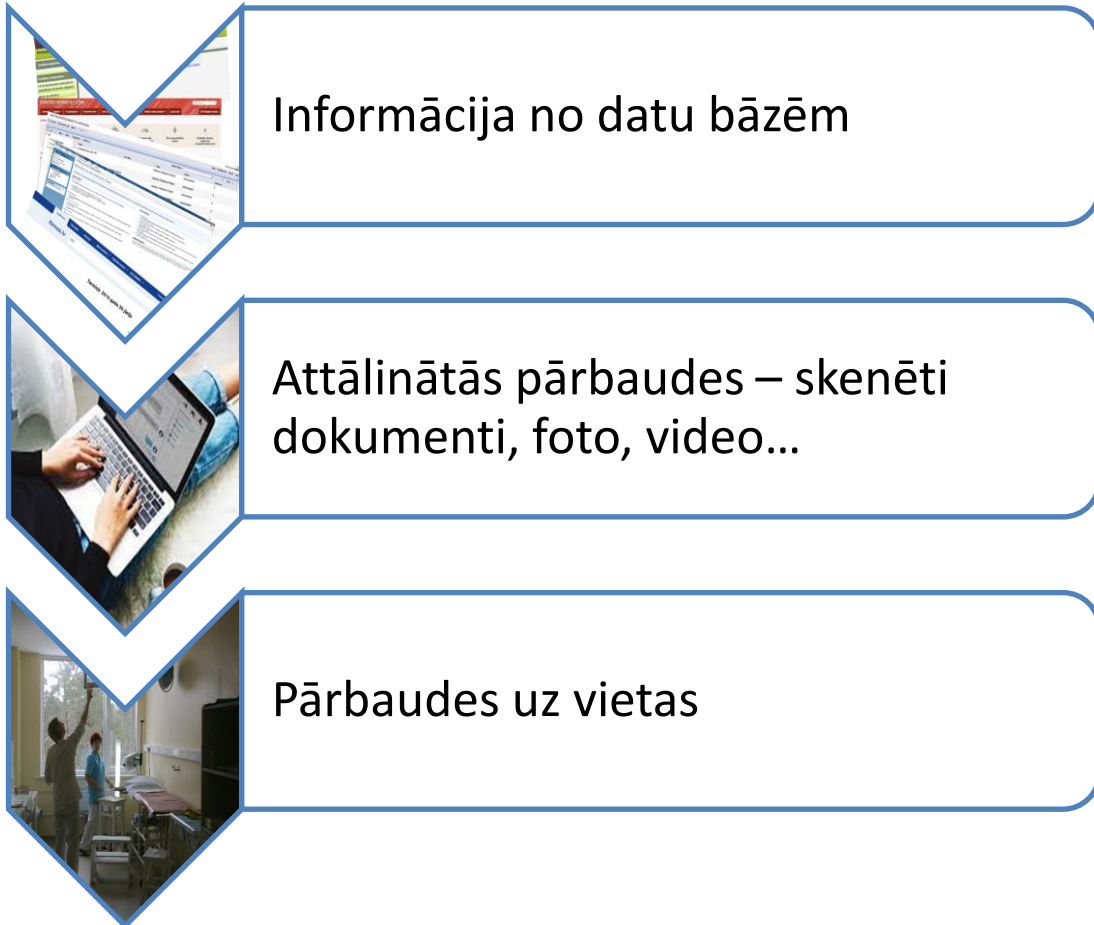
Darba laika uzskaitē «sazīmēta», lai **apmaksātu neveiktos darbus**

Darba samaksa par darbu projektā ir nesamērīgi augsta salīdzinot ar projekta īstenotāja iestādē esošo atlīdzības sistēmu/ vidējo darba samaksu valstī – **piefinansē** no ES fondiem **zemo algu**

Ministry of Finance
Republic of Latvia

Pārbaudes norise

Aizpildāmās pārbaudes lapas noteikšana:

Norādījumi materiāla izmantotai:

1. Vispirms seņģi ir jāzvēlē visi 5 filtri;
2. Kad visi filtri ir izvēlēti, spiest pogu "Iegūt rezultātu";
3. Ja nepieciešams veikt citu meklējami, tad iepriekš piemērotos filtrus var nodzēst ar pogu "Notīrīt".

1) Pasūtītājs ES fondu finansējuma saņēmēji, kas NAV pasūtītāji atbilstoši PII definīcijai Publiska persona vai tās institūcija, biedrība, juridiska persona, kas atbilst PII pasūtītāja definīcijai Sabiedrisko pakalpojumu sniedzējs (pēc SPIL definīcijas)	2) Iepirkuma priekšmeta veids 2.piel.pak. (Sociālie un citi īpaši pakalpojumi) - "Veselības, sociālie un saistītie pakalpojumi" 2.piel.pak. (Sociālie un citi īpaši pakalpojumi), izņemot "Veselības, sociālie un saistītie pakalpojumi" Būvdarbi Piegādes un pakalpojumi (blank)	3) Iepirkuma uzsākšanas datums (publikācijas RĪJ mējas lapā datums) 1. 01.01.2014. - 15.10.2014. 2. 16.10.2014. - 03.06.2015. 3. 04.06.2015. - 31.07.2015. 4. 01.08.2015. - 28.03.2016. 5. 29.03.2016. - 19.05.2016. 6. 20.05.2016. - 28.02.2017. 7. 01.03.2017. - 31.05.2018. 8. 01.06.2018. - 17.10.2018. 9. 18.10.2018. - 12.03.2019. 9.10.13.03.2019. - 30.12.2019. (blank)	5) Iepirkuma procedūra "Mazais iepirkums" 2.pielikumā minētie pakalpojumi Atklāts konkurss Konkurss procedūra ar sarunām Līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūra Sarunu procedūra Sarunu procedūra, nepublicējot paziņojumu par līgumu Sarunu procedūra, publicējot paziņojumu par līgumu Slēgts konkurss (blank)
4) Paredzamā līgumcena no 10 000 līdz 42 000 no 14 000 līdz 170 000 no 170 000			

Pārbaudes lapa:

Visas pārbaudes lapas pieejamas [ŠEIT](#)

Iegūt rezultātu

Notīrīt

Noziegumu tipoloģijas filtrēšanas rīks

(No available actions)

Meklēt pēc pazīmes:

Piemērot filtru **Dzēst atlasīto**

Pazīmes kods	Pazīme	Tipoloģijas nr	Tipoloģija
F.1.16	"Apzinātas kļūdas" daudzuma vai kvalitātes ziņā.	1	Projekta pabeiguma saturs nepieciešamā informācija (ar faktiskajiem apstākļiem neatbilstošu informāciju saturiskā dokumentā), ar mērķi parādīt, ka projekts tikušs apstiprināts ieviešanai, finansējuma saņemšanai. Rezultātā var tikt apstiprināts projekts, kuram ES fondu izstrādē apņemas faktiskos apstākļus, nevis tikušus apstiprinātus. Vairākajā projekta stadijā, PS mēģinot ES fondu uzturētās iestādes par projekta vai PS palā atbilstošu finansējuma izstrādē, var nepamatoti tikt sniegta atbalsta.
F.2.16	Aizdomas par tās pieļautu aritmētisko kļūdu piedāvājumiem, lai pēc tam varētu manipulēt savas intereses aizsardzībā no konkurējošo piedāvājumu cenām.	2	PS un tā iekšējā informācija par finanšu atbalsta, pamatoti tiek mēģināts pieņemt, tā, lai tas kvalificētos atbalsta saņemšanai. Rezultātā var tikt apstiprināts projekts, kuram nebija tiesības tikt apstiprināts un pretendēt uz ES finansējumu. Vairākajā projekta stadijā, PS mēģinot ES fondu uzturētās iestādes par projekta vai PS palā atbilstošu finansējuma izstrādē, var nepamatoti tikt sniegta atbalsta.
B.20	Ar projekta līguma grozījumiem tiek iekļautas izmaksas, kas nav radušas projekta izmaksu atbilstošības periodā.	3	Projekta pabeiguma sagatavotā "uz papīra", bez patēra mērģa to ieviest, radot maldīgu iespaidu, ka tas tikušs ieviests. Vairākajā projekta stadijā, PS mēģinot ES fondu uzturētās iestādes par projekta ieviešanu, lai saņemtu finanšu izstrādē, var nepamatoti tikt sniegta atbalsta.
1.10	Atbalsta saņēmēja darbībā notikušas būtiskas pārmaiņas, kas ir pārkāpusi produktīvo darbību (a) Atbalsta saņēmēja likvidācija; (b) Atbalsta saņēmēja apvienošana; (c) Atbalsta saņēmēja pārveidošana; (d) Atbalsta saņēmēja sadalīšana; (e) Atbalsta saņēmēja vai tā daļas pārvietošana uz citu valsti; (f) Atbalsta saņēmēja vai tā daļas pārvietošana uz citu administratīvo teritoriju valsts iekšienā, uz kuru attiecas atbilstoši atbalsta nosacījumi; (g) Jebkura cita situācija, kurā tiek pārkāpta atbalsta līgumā paredzētā darbība.	4	Projekta pabeiguma sagatavotā "uz papīra", bez patēra mērģa to ieviest, radot maldīgu iespaidu, ka tas tikušs ieviests. Vairākajā projekta stadijā, PS mēģinot ES fondu uzturētās iestādes par projekta ieviešanu, lai saņemtu finanšu izstrādē, var nepamatoti tikt sniegta atbalsta.
H.2	Atbalsta saņēmēja ir būvnieks, kuram pašam ir nepieciešama resursu atbilstošu darbu izpilde.	5	Projekta pabeiguma sagatavotā "uz papīra", bez patēra mērģa to ieviest, radot maldīgu iespaidu, ka tas tikušs ieviests. Vairākajā projekta stadijā, PS mēģinot ES fondu uzturētās iestādes par projekta ieviešanu, lai saņemtu finanšu izstrādē, var nepamatoti tikt sniegta atbalsta.
F.1.24	Atkārtoti pirkumi vai vairāki pirkumi no tiem pašiem izpildītājiem tādā sam konkrētas shēmas: piem. šīsdaļa vai līdzīga veida līgumi joti šīsdaļa posmā ar vienu un to pašu piegādātāju.	6	Valsts vai pašvaldības iestāde sagatavo projektu (vai mērģstipus normatīvos aktus), kas ir mērģstipus atbalsta saņemšanai konkrētam uzņēmumam (piem. pašvaldības domes deputāta vai tā radnieka uzņēmums).
F.2.11	Atbilstošām pozīcijām tiek piedāvātas nepamatoti zemas cenas.	7	Projekta atlasē (ar priekš-atlasē/ieviešanā) saskaņotā interešu konflikta saakā ar Finanšu regulas 61.pantā nosacījumiem, kas rada bāzes par objektīvu lēmumu pieņemšanu (atbilstas arī uz "imbrija" šīsdaļas varētu projektu) un nepamatoti priekšrocību sniegšanu vai nepamatotu finansējuma izstrādē.
G.1.18	Atbilstošas starp dalībniekiem: vairāku uzņēmumu veidā vai akcionāru sastāvā ir vienas un tās pašas personas.	8	Lai saņemtu ES fondu atbalstu, tiek ieviests jauns uzņēmums (daļa uzņēmums), kurā
H.3	Atbilstošas: parāšanās starp PS un būvnieku/iegādātāju.		
A.7	Atbilstošas: parāšanās starp PS un ES fondu ieviešanu administrējošo iestādi (piem., ar projektu ieviešanas komisijas locekli, projekta uzdevu).		
F.4.2	Biežas līguma izmaiņas, t.sk., lai palielinātu līguma vērtību. Piegādāto produktu apjoms tiek samazināts, nesamazinot maksājamo summu. Darbu stundu skaits tiek palielināts, bet materiālu izmaksas paliek nemainīgas. Tiek nepamatoti pagarināti izpildes termiņi vai arī tiek pieļauti termiņu kavējumi. Speciālistu maiņa uz mazāk kvalificētiem, ja iepriekš tika novērtēta augstas kvalifikācijas prasības specifikācijā. Vai tiek mainīti līguma nosacījumi par labu izpildītājam, piemēram, atkāšs no kļūdu atbilstošu izstrādē.		

Lai leģimētū vairākus elementus tabulās, turiet pogu **Ctrl**

Microsoft Power BI

Ko darīt, ja pamanītas skaidras nelikumību indikācijas?

🚩 Aizdomas par noziedzīgu nodarījumu

- iesniedzam EPPO
 - EPPO lemj, ar kuru Latvijas izmeklēšanas iestādi sadarboties
- KNAB
- OLAF

🚩 Administratīvais pārkāpums

- Konkurences padome
- KNAB
- OLAF (ja ir lielas summas)
- IUB

🚩 Ētikas pārkāpumi

Ministry of Finance
Republic of Latvia

Piemēri negodprātīgai rīcībai - no pieredzes

3 piedāvājumi iekārtu piegādei: Absolūti vienādi, izņemot uzņēmuma nosaukumu un cenu

Dažādos dokumentos vienam un tam pašam cilvēkam ir dažādi paraksti

Grāmatvede ar «*photoshop*» apstrādāja bankas kontu izdrukas, kuras iesniedza pārbaudei

Viltoti ieraksti grāmatvedības reģistros – «papildus summas» norakstītas attiecīgi valūtas svārstību konta debitā vai kredītā

Būvdarbu pieņemšanas akts ar autentiskiem parakstiem, bet par nenotikušiem darbiem

Preču atbilstības sertifikāts «aizņemts» no citas piegādes

Karuseļa efekts

Kādi ir krāpšanu veidi ES fondu regulu izpratnē

1. Dokumentu viltošana un maldinoša informācija

- Viltotu, nepatiesu vai nepilnīgu dokumentu iesniegšana, lai iegūtu ES finansējumu.
- Sagrozītas vai nepilnīgas informācijas sniegšana pieteikumos vai atskaitēs.
- Datu falsifikācija par projekta izpildi, piemēram, fiktīvas atskaites par darbu veikšanu.

2. Līdzekļu neatbilstoša vai nepareiza izmantošana

- ES fondu līdzekļu izmantošana neatbilstoši to sākotnējam mērķim.
- Pārkāpumi grantu līgumu nosacījumos, kas noved pie nepareizas līdzekļu izlietojuma.
- Pamatdarbības izmaksu segšana ar ES fondu līdzekļiem, ja tas nav paredzēts projektā, **dubultfinansējums**.

3. Fiktīvi darījumi un interešu konflikts

- Fiktīvi darījumi: rēķinu izrakstīšana par neeksistējošām precēm vai pakalpojumiem.
- Fiktīvi darba līgumi: algas maksājumi personām, kas faktiski nav strādājušas projektā.
- **Interešu konflikts:** projekta finansējuma piešķiršana uzņēmumiem vai personām, ar kurām pastāv personīgas vai profesionālas saistības.

4. Sadārdzinājums un pārkāpumi iepirkumos

- Sadārdzinājums: mākslīgi paaugstinātas cenas iepirkumos vai rēķinos.
- Slepena vienošanās starp piegādātājiem: lai nodrošinātu konkrēta uzņēmuma uzvaru iepirkumā.
- Mākslīgi sadalīti līgumi: lai izvairītos no publiskā iepirkuma procedūrām un gūtu priekšrocības.

5. Korupcija un kukuļošana

- Kukuļošana: maksājumi vai citi labumi amatpersonām, lai nodrošinātu finansējuma piešķiršanu.
- Nepamatotas priekšrocības: nodrošinātas atsevišķiem uzņēmumiem vai indivīdiem apmaiņā pret nelikumīgām darbībām.

6. Ieņēmumu krāpšana un PVN shēmas

- Nepareiza nodokļu atskaišu sniegšana, lai samazinātu maksājumus ES budžetā.
- Pārrobežu PVN krāpšana, kas ietver fiktīvas tirdzniecības ķēdes, lai izvairītos no PVN maksāšanas.

100 % finanšu
korekcija

Ministry of Finance
Republic of Latvia

Krāpšanas definīciju atšķirība

- [EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA \(ES\) Nr. 2017/1371](#) (PIF direktīva):

“ar krāpšanu saistīti pārkāpumi” (jeb “krāpšana”) – definēta kā **tīša darbība vai tīša bezdarbība, kas saistīta ar**

- **klūdainu, neprecīzu vai nepilnīgu paziņojumu vai dokumentu izmantošanu vai iesniegšanu**, kā rezultātā notiek līdzekļu vai aktīvu nelikumīga piesavināšanās vai to nelikumīga ieturēšana no Savienības budžeta vai budžetiem, ko pārvalda Savienība vai kas tiek pārvaldīti tās uzdevumā;
- **informācijas neizpaušanu**, ar ko tiek pārkāptas īpašas saistības, radot tādas pašas sekas; vai
- šādu līdzekļu nepareizu izmantošanu, kas neatbilst **mērķiem, kuriem tie tika sākotnēji piešķirti**.
- attiecībā uz ieņēmumiem, ko gūst no **PVN pašu resursiem**

Nr.	PIF direktīvā noteiktie noziedzīgie nodarījumi	Krimināllikums (panti, kas ievieš PIF direktīvu) Iespējami arī citi Krimināllikumā paredzēti noziedzīgi nodarījumi, ja tiem ir saikne ar ES finansējuma krāpšanu.
1.	3.panta Krāpšana, kas skar Savienības finanšu intereses 2.daļas a) un b) punkti	177.pants. Krāpšana 177. ¹ pants. Krāpšana automatizētā datu apstrādes sistēmā 179.pants. Piesavināšanās 180.pants. Zādzība, krāpšana, piesavināšanās nelielā apmērā 210.pants. Kredīta un citu aizdevumu negodprātīga saņemšana un izmantošana 275.pants. Dokumenta, zīmoga un spiedoga viltošana un viltota dokumenta, zīmoga un spiedoga realizēšana un izmantošana
2.	4.panta Citi noziedzīgi nodarījumi, kas skar Savienības finanšu intereses 2.daļa	320.pants. Kukuļņemšana 323.pants. Kukuļdošana
3.	4.panta Citi noziedzīgi nodarījumi, kas skar Savienības finanšu intereses 3.daļa	179.pants. Piesavināšanās 317.pants. Dienesta pilnvaru pārsniegšana 318.pants. Dienesta stāvokļa ļaunprātīga izmantošana
Tai skaitā par 1-3.p. minēto noziedzīgo nodarījumu mēģinājumu un līdzdalību:		
4.	5.pants Kūdišana, palīdzēšana un atbalstīšana, un mēģinājums	20.pants. Līdzdalība 15.pants. Pabeigts un nepabeigts noziedzīgs nodarījums

Ministry of Finance
Republic of Latvia

Iespējas

Digitalizācija un automātiskās kontroles, brīdināšanas mehānismi

Jārēķinās ar papildus
izdevumiem

Vienkāršotās izmaksu iespējas

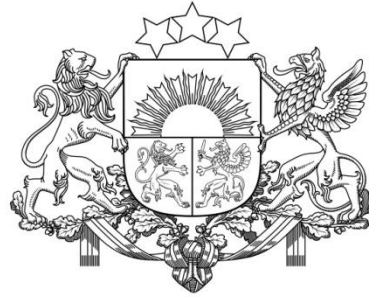
Mazāk kontroļu, var ietaupīt,
taču neplānotie izdevumi
jāsedz pašam

!!! Likums tāpat jāievēro

Riskos balstītas kontroles

Mazāk kontroļu, taču arī
mazāka iespēja preventīvi
novērst kļūdas un mazāk
konsultāciju. **Lielāka**
projekta vadītāju atbildība.

Ministry of Finance
Republic of Latvia

Paldies par klausīšanos
Un veiksmi projektu ieviešanā!

nata.lasmane@fm.gov.lv

+371 2865 1836